

UJ KELET

ESZAK-POLITIKAI-NAPILAP

A második arc

Nincs kegyetlenebb dolog, mint a statisztika. Cifrázás és kertelés nélkül megmondja az igazat. S a lehető legkevesebb szóval, nem is tömondatokkal, hanem töszámokkal. Itt van előttünk ez a könyörtelen statisztika, amely a győztes Franciaország két arcát mutatja. A tréfás reklám mutatta be valaha egy-egy szépítő vagy erősítő szer csodás hatását két képben, az egyiknek az volt a címe: „Használat előtt“, a másiknak: „Használat után“. Az első kép csunya, himlőhelyes, sovány arc, a másik ideális, gömbölyded, derűs, mint a milói Vénusz arca. Nos, ez a mostani statisztika ugyanígy mutatja be Franciaország két képét, az egyiket ezzel a felírással: Háboru előtt, a másikat ezzel: Háboru után. Az eltérő ebben a két képben az, hogy az első kép a kedves, a derűs, a mosolygó, a második, a sovány, a sanyaru, a himlőhelyes. Használat után megfogyott, csunya és kellemetlen külsejű lett a gall szépség, mert a háboru nem használt neki. Még a győzelem se. Ime az első kép számokban: A háboru előtt Franciaországnak harminckilencmillióhatszázötven lakosa volt. A háboru után harmincötmilliónégyezer. A háboru előtt még nem volt megnagyobbodott Franciaország. Ma már övé Elzászlotharingia is. Elzászlotharingiának körülbelül kétmillió lakosa van, ha tehát Franciaország az elmúlt tíz évben egyetlen emberrel sem szaporodott volna természetes uton, így is negyvenegy és félmillió lakosának kellene lennie. A hiány alig tíz év alatt kerekén hatmillió ember.

Hogy lehet ez? Franciaország Oroszország után a legtöbb halottat vesztette a háboruban. Negyedfélmillió embert. A háborus járványok nyilván még egy félmilliót követeltek. Hová lett kétmillió ember? Kivándorolni aligha vándorolt ki, a háboruban tilos volt, a békeben a győztes nép fölöslegesnek tartotta. Nincs más magyarázat, ez a kétmillió is elhalálozott. Mindenütt másutt a halottak helyébe új nemzedékek lépnek, kivéve Franciaországot, ahol évtizedek óta dühöng az egyke és ama másik módszer, amelynek az egyke is sok. Még a kétgyermek-rendszer is kevés ahhoz, hogy egy ország gyarapodjék, hiszen a szülők elhalásával előbb-utóbb számolni kell s így nem marad semmi egyéb, mint a természetes pótlás. Főlöleg nincs és nincs aki pótolja az esetleg ifjan elhaló gyermekeket. Komoly nemzetgazdászok bebizonyították, hogy mindazok az országok, amelyek-

ben nem a háromgyermek-rendszer a minimum, lassu pusztulásra vannak ítélve. Franciaország nem is lassan, vad galoplépésben rohan a pusztulás felé.

Meddő népnek meddő tanulság a legvérmesebb statisztikai igazság is. A franciák nem akarnak tanulni. Ők a békét még ma is csak a kard élén képzelik el, elég a németeknek egy hangosabb feljajdulása, hogy az oldalukhoz kapjanak és kihuzzák a cyranói fringiót. Holott Franciaország nem ezerkilencszáztizennegy óta pusztul és néptelededik, hanem a nagy Napoleon háborúi óta. Napoleon népe is folyton győzött. Csak dicsőséget aratott a francia lobogó, a francia hadi művészetről és a francia bátorságról beszélt az egész világ. Ugyalátszik, a gall híuságnak erre van szüksége. Dicsőségre, ha kell, a nép és a pusztulás árán is. Soha annyira, mint ma nem kísértett a német-francia há-

boru. És ez nem falra ördög, ez maga a valóság. A reváns-gondolat Franciaországból átköltözött Németországba, a porosz militarizmus szellemé pedig Németországból Franciaországba. A német anyák a reváns-gondolat számára szülnék, a francia anyák, a győzelem mámorában, élnek az életet és nem szülnék. Senkise akarja ott észrevenni — egykét nemes pacifistát leszámítva — milyen borzalmas a különbség a háboru előtti arc és a háboru utáni között. A francia szellem hetyke és bizakodó, a francia kard finom penge, a francia addig verekedik, amíg győz. Elfeleddi, hogy Napoleonra is Waterloo következett és Waterloonál ott voltak a poroszok is és elfeledi, hogy győzelem esetén is meg van verve, mert még egykét győzelmes háboru és a francia emberről már csak a legendák beszélnek, mint az európai bölényről, amely kihalt.

Visszaállítják a történelmi pártok uralmát

Take Jonescu nyilatkozata — A nemzeti párt csak koncentrációban vesz részt — Maniu vagy Jorga? — Gogáké kommunikéje

Az Uj Kelet tudósítójától.

A politikai válság most utolsó döntő hetébe került. Január 17-étől már csak néhány nap választ el és a kormány reméli, hogy a hátralevő idő alatt sikerül 70 szavazattöbbséggel elhárítania a bizalmatlansági indítványt.

Take Jonescu nem mond le január 17-ike előtt. sőt egyik karácsonyi nyilatkozatában a leghatározottabban jelentette ki: — Bármilyen történjék is, a parlament előtt be fogok mutatkozni. Azért alakítottam meg kormányomat, hogy megváltoztathatatlannal tervekkel valósítsak meg. Ha a parlament beleegyezik — jó, ha nem — az ő dolga. Aki ismer, tudja, hogy nem szoktam a felelősség elől kitérni.

A miniszterelnök érélyes kijelentését úgy értelmezik, hogy a király minden körülmények között keresztül akarja vinni terveit. Az utolsó évek eseményei — mondják politikai körökben — arról győzték meg az uralkodót, hogy vissza kell állítani a régi királyság két történelmi pártjának váltogazdaságát. Az egyik a liberális párt, a másik a néppárt volt, amely azonban Averescu hatása alatt nem felelt meg hivatásának. Ezért helyébe más pártot akarnak teremteni és Take Jonescu erre vállalkozott.

A nemzeti párt körében a miniszterelnök érélyes nyilatkozata nem tett hatást és bizonyosnak tekintik, hogy a király más elhatározásra jut. A nemzeti párt csak a széles koncentráció jegyében hajlandó a válság megoldásában közreműködni, föltétlenül ragaszkodnak az összes pártok együttműködéséhez a liberálisok kizárásával, akik ellen döntő harcra készülnek. Az új kormány élén legszívesebben Maniu Gyulát látnák, de elfogadják Jorga Miklós miniszterelnökségét is. A Jorga-kombináció újból előtérbe nyomult és úgy tudják, hogy maga Jorga is hajlandó a koncentráció érdekében a mai kormánnyal szakítani.

A Goga-frakció kommunikéje

Az erdélyi néppárti képviselők tegnapi

értekezletén, amely a délelőtti óráktól késő estig tartott, résztvettek Mihali Tivadar, Groza volt miniszter, Beu szenátor, dr. Jacob, dr. Miliea, Daianu esperes, dr. Suciu János, Fekete András, Ursu professzor, Prie Oktavian, Urzica és Tulbure György képviselők. Többen levélben jelentették be csatlakozásukat, illetve álláspontjukat Mihalinak vagy Gogának. Utóbbi nem volt jelen, Csucsán maradt, csak titkárját küldte be Kolozsvárra, hogy telefonértesítést küldjön az eredményről.

Este 9 órakor a Goga-frakcióhoz tartozó képviselők a következő kommunikét adták ki a sajtó számára:

— A sajtóban elterjedt hírekkel szemben, melyek szerint az erdélyi néppárti képviselők egyrésze kiválik a pártból, hogy felajánlja támogatását Take Jonescu miniszterelnöknek, megállapítjuk, hogy január 10-én Kolozsvárt tényleg összehívtük az erdélyi néppárti képviselők és szenátorok egy szűkebbkörű értekezlete, amely bizalmas tanácskozáson megvitatta a helyzetet. Az eszmecsere folyamán megállapították, hogy senki részéről sem merült fel az óhaj, hogy kilépjen a pártból s a pártszolidaritást fenn akarják tartani. Egyébként a párt hivatalos állásfoglalása felett az esetleges politikai eseményekkel szemben, — a többségi párt és külön az erdélyi néppártiak, január hó 16-án d. u. 4 órakor Bukarestben a szenátus üléstermében tartandó értekezlete fog dönteni.

Dr. Jakob nagyváradi képviselő kilenc nagyváradi és hat aradi képviselő levelét hozta magával, amelyben mindannyian azt kívánják, hogy az értekezleten ne tárgyalják a párttal és a kormánnyal szemben követendő magatartást, hanem csak a január 16-iki bukaresti értekezleten. Ezt a javaslatot Groza is támogatta.

Ezen kívánság következtében Mihali és hívei elálltak atól, hogy a tanácskozás összehívására alapul szolgáló tervezetüket részlete-

Angol-francia védelmi szövetséget kötnek Cannesben

Az új szövetségbe lép Olaszország is — A szerződés garanciális pontjai — Szétmentek a meghívók a gazdasági konferenciára

Az Uj Kelet tudósítójától.

Páris, január 10. A cannesi konferencia nagyjában elintézte a német jóvátétel kérdését. A konferencia résztvevői megállapodtak abban, hogy Németország 1922 év folyamán összesen 720 millió arany márkát fizessen. Ebből az összegből Belgium 530 millió arany márkát kap, Franciaország pedig 140 milliót. A kérdés rendezésének megkönnyítésére

Anglia lemondott a jóvátételről.

Franciaország a pénzügyi teljesítményen kívül természetbeni teljesítményeket is kap követelésének fennmaradó összege erejéig. Ezzel a megállapodással megszűnt a francia-belga ellentét is és a német jóvátétel kérdése, legalábbis egy időre, nyugvópontjára jutott.

A konferencia munkája ezzel még nem merült ki. Briand Cannesben nemcsak a német-kérdést akarja elintézni, hanem — ami Franciaország életére rendkívül nagy fontosságú — a francia-angol szövetség kérdését is. Lloyd George a védelmi jellegű szövetségi szerződéshez

feltételeket kötött.

E feltételek között szerepel a francia leszerelés tényleges végrehajtása, szárazon és vizen és engedékenyebb és előzékenyebb politika Németországgal szemben. Franciaország az angol követelésnek egyik részét teljesítette már, amikor a jóvátétel kérdésében előzékenységet mutatott Németországgal szemben. Azonkívül garanciákat adott Angliának a leszerelésre és garanciákat adott arra, hogy Franciaország szintén békepolitikát folytat.

Anglia és Franciaország között ezen az alapon Cannesben

létrejön a védelmi szövetség.

A „Petit Parisien” részleteket közöl az angol-francia szerződésből. A lap az írja, hogy az angol delegáció már elkészült a szerződés tervezetével és azt ma juttatja a francia bizottság elé. A szerződés kimondja, hogy Anglia Franciaország megtámadtatása esetén teljes haderejével támogatja Franciaországot. Kimondja még, hogy a versaillesi békeszerződés 42. és 43. cikkének megszegése esetén a két ország kormánya közösen teszi meg a lépéseket a békeszerződés biztosítására. A szövetség, az angol felfogás szerint, Európa békejének biztosítója lesz. A „Temps” szintén az angol-francia szövetség jelentőségével foglalkozik. A „Temps” véleménye szerint a szövetség

enyhülést fog előidézni Németország és Franciaország viszonyában.

Ha az angol-francia ellentét végleg megszűnik, Németországban megerősödik a demokrácia.

lakban, itt már látni lehet minden létezőnek a tükörképét. A súlytalan Anyag itt kap formát. Itt kódlik mint messze elképzelt embernek az alakja, állatnak az alakja és karcu virágnak az alakja; és ekének az alakja és boronának az alakja és kaszának az alakja: ez a szent „Hod”, az Ós forma Szefirája.

Millió paraszangával magasabban a harmadik Szefira. Kőből, tűzből itt kovacsolódik az Anyag. Itt sűrűsödik meg a kő porhanyos földé, puha meleg hussá és kemény acéllá. A Forma álmovonalaí itt megmerevednek és már elő Testet ráesoznak körül: ez a szent „Necach” az Ós-anyag Szefirája.

Rabbi Ezra, Rabbi Azriel és Rabbi Juda ben Jakar, megriadt tanítványok edes döbbennéssel fogózkodtak Vak Rabbi Izsák palástjába, akiknek szavai nyomán csodálatosan szép látomások bontakoztak ki csodalátó szemeik előtt.

... — Vak szemeimnek most nyílik meg a „Szépség” sok csukott ajtaja: Itt festik meg a napsugarakat hetvenhét színnel. Itt keverik az alkonyatot és a hajnalt, innen teregetik az égbe. Itt türosztik meg az Anyagot ezerszínűtőben. Itt ajándékozzák a mosolyt és a bánat halvány szépségét itt árnyékolják az arca. Ez a szent „Tiferet” az Ós-szépség Szefirája.

[Folytatjuk.]

A szerződés kimondja a rajnai tartományok semlegesítését, Közép- és Kelet-Európa sérthetlenségét, azonkívül más garanciális pontjai is vannak.

Az amerikai sajtó nagy örömmel fogadja az angol-francia egyezményről szóló híreket. A lapok megállapítják, hogy az angol-francia szövetség kedvezően fogja befolyásolni Amerikának gazdasági politikáját. Az angol-francia egyezmény valószínűleg ki fogják terjeszteni, sőt máris folynak tárgyalások, hogy a szövetségbe lépjen be Olaszország is.

Az angol, francia és olasz miniszterelnökök tegnap egész nap tárgyaltak az új szövetségi szerződésről. A tárgyalásokon Briandon, Bonomin és Lloyd Georgeon kívül Della Torretta olasz és Curzon angol külügyminiszter is résztvevett. Ebből arra következtettek, hogy az új szövetségbe Olaszország is be fog lépni. Az új szövetség minden ellentétet kiküszöböl, mert megoldja a tengeri kérdést, a gyarmatok és a protektorátus alatt álló államok kérdését is. Briandnak az a kívánsága, hogy

a szövetséget Kelet-Európa államaira is terjesszék ki.

A konferencia programjának utolsó pontja: az európai gazdasági konferenciának előkészítése és összehívása. Ez a konferencia fogja tökéletesíteni a cannesi békemunkát. Mert azon már minden európai állam résztvesz és így megállapíthatják az európai gazdaságpolitika irányelveit. A főtanács ma szövegezte meg a gazdasági konferenciára szóló meghívókat. A konferencia részletes munkaprogramját később teszik közzé.

Családi kapcsolat az angol és román királyi ház között

London, január 11. (Rti-Rador.) Az angol lapok szerint az angol és román királyi házat újabb kötelékek fogják összekötni, amennyiben a gallesi herceg nemsokára eljegyzi Ileana hercegnőt.

Romania kúlp a kisantantból?

Bécs, jan. 11. (Damian.) A „8 Órai Újság” bécsi munkatársa arra a hírre, hogy Romania ki akar lépni a kisantantból, felvilágosításért a cseh követhoz fordult, ahol a következőképpen informáltak:

— A Habsburg-puccs alkalmával Romania Csehország határozott kívánságára elhátározta, hogy szűkség esetén két hadosztályt mozgósít, illetőleg azokat hadállászára emeli. Ennek ellenében a jugoszláv és cseh kormányok tisztában voltak azzal, hogy az esetleges beavatkozáskor Romániára nem számíthatnak. A bécsi cseh követ annak a véleményének adott kifejezést, hogy Romania teljesen olasz befolyás alá került és úgy látszik, hogy átveszi Olaszországnak a leküzdött kötelezettségeinek teljesítését a felfogását is. A helyzetet Sándor román király, Morioro román herceg nő házassága sem változtatja meg, sem pedig Ferdinand román király tervezett szerbiai látogatása.

Merénylet Szófiában

Szófia, január 10. (RTI.—Rador.) Tegnap újabb merénylet történt a bolgár fővárosban. Ismeretlen feltételek meggyilkolták a sziguranca főnökét és két szigurancaügynököt.

Ellenforradalom Szibériában

Kopenhága, január 10. (RTI.—Rador.) Szibériában ellenforradalom tört ki. A fellázadt csapatok elfoglalták Nikolajevszk és Lazaburszk városokat és a bolsevikokat Irkutsk felé vetették vissza.

Helsingfors, január 10. (Damian.) A japánok Kelet-Szibériában újabb győzelmet arattak az orosz szovjet csapatok felett és megszállták Nikolajevszk és Lazaburszk városokat.

Diplomáciai bonyodalom a bécsi gobelének miatt

Budapest, jan. 10. (RTI.—Rador.) A magyar kormány tiltakozó jegyzéket intézett az osztrák kormányhoz a gobelének elzálogosítása ellen és követelt a Magyarországot ezen gobelénekből megillető rész kiszolgáltatását.

Bécs, jan. 10. (RTI.—Rador.) A főiskolai és művészeti egyesületek küldöttsége ma megjelent Gürtler pénzügyminiszternél, hogy tiltakozzék a gobelének elzálogosítása ellen. Gürtler pénzügyminiszter félvállról beszélt a küldöttséggel, kijelentette, hogy semmiféle terrornak nem enged és ha a hajszá nem marad abba, úgy az utcát fogja felvonultatni az izgatott ellen, akik a külföldi kölcsönt meg akarják hiúsítani.

A kolozsvári tőzsde előkészületei

Akcio az iparkamarai székház visszaadása érdekében

Az Uj Kelet tudósítójától.

Körülbelül egy évvel ezelőtt lakoltatták ki a kolozsvári kereskedelmi és iparkamarát Kossuth Lajos-utcai székházából, ahová a VI. hadtest parancsnoksága költözött be. Azóta nem egyszer történtek lépések aziránt, hogy a kamara visszakapja a székházát, de a katonasággal való hivatalos tárgyalások csupán elvi eredményekkel végződtek. Legutóbb, mikor a város ingyen telket ajánlott fel a hadseregnek kaszárnyák építésére, hogy a város belsejében levő laktanyákat lakásokká változtathassák, Pop Julian polgármester az iparkamarai székház kiürítéséről is tárgyalt a hadtestparancsnoksággal, mely úgy volt, hogy a román színház melletti Szent György-kaszárnyában megy át, de ennek az intervenciónak sem lett komoly eredménye.

Most azután, mikor Lucasievici, az új kereskedelemügyi miniszter Kolozsváron járt, a nála tiszteigő Sfatul Negustoresc-küldöttség arra kérte Oromolu utódát, hasson oda, hogy a kamara a lehető legrövidebb időn belül visszakapja a székházát, amelyre több okból sürgős szüksége van. A tőzsde ügye egyre aktuálisabb s az előmunkálatok megkezdésére megfelelő helyiség kell. De ezenkívül más nagyfontosságú gazdasági tervek is foglalkoztatják a kamarát, melyek előkészítése csak megfelelő hivatali helyiségben lehetséges. A kamara így például már most készülődik a bukaresti mintavásárra, melyet minden évben meg fognak tartani.

A tavalyi első mintavásáron a tervezetlen rendezés miatt az erdélyi ipar nagyon szegényes elhelyezést nyert, különösen a kolozsvári termékek, melyeket gyalulatlan deszkabódében helyeztek el a kiállítás periferiáján, a tüzoltósági lovak istállója mellett, ahol egyáltalán nem reprezentálhattak az erdélyi ipar fejlettségét, noha még így is nagy feltűnést keltettek. Ennek az anomáliának a megismétlődését úgy akarja megelőzni s megakadályozni a kamara, hogy a Sfatul Negustoresc-kal együttesen hatalmas pavillont építtet s ezekben fog a mintavásár erdélyi osztálya elhelyezést nyerni.

Ujabb erdélyi és bánati mintavásárok rendezésének terve merült fel. A kamara tagjainak túlnyomó része elhatározta, hogy a kolozsvári mintájára Erdély és a Bánát valamennyi kereskedelmi s ipari centrumában évenként más más városban fog mintavásárt rendezni. A legközelebbi mintavásárt Temesváron fogják megrendezni. Azonkívül mozgó mintavonatok összeállítását is tervbevette a kamara, melyeket a regáltbeli városokba is leküldenének.

Nem kevésbé fontos ok, hogy a kamara székházát visszaadják rendelkezésének, az utódállamok kereskedelmi és iparkamaráinak értekezlete, melynek tervét a pozsonyi kamara vetette fel a kolozsvári mintavásár alkalmával. Az erre vonatkozólag megindult tárgyalások során közös megállapodás jött létre a kamarák között, hogy az értekezlet, melyet az utódállamok gazdasági érintkezésének megkönnyítésére hívnak össze, Kolozsváron lesz. Ennek előkészítése s lefolyása csakis a kamara saját palotájában lehetséges.

Itt említjük meg, hogy a kolozsvári áru-és értéktőzsde ügye hatalmas lépéssel haladt előre. Mazuchi iparfelügyelő a napokban értekezletet hív össze, melyen fixirozni fogják a tőzsdékre vonatkozó törvénytervezeten szükségesnek látszó módosításokat. Beavatott helyen kapott információ szerint a kolozsvári tőzsdét nem a bukaresti mintára fogják felállítani, mert az mai formájában nem felel meg a modern gazdasági élet követelményeinek.

— **Négyszeresre emelik az osztrák postatarifát.** Bécsből jelentik: Az osztrák vasúti, posta-, táviró- és telefotarifát rövidesen a jelenleginek négyszeresére fogják emelni.

Glasner Akiba főrabbi ünnepélyes beiktatása

Az Uj Kelet tudósítójától

Ma délután három órakerent végbe Glasner Akiba, a kolozsvári ortodox hitközség ujonnan megválasztott főrabbiájának ünnepélyes beiktatása.

A zöld fenyőgalyakkal művésziellen fel-díszített templomba az ünnepi aktus megkez-dése előtt valóságos tödult a közönség, mely-nek soraiban a sómerek tartották a rendet. Az ünnepély előtt tiztagu küldöttség ment Glasner Mózes főrabbi lakására és felkérte a vissza-lépő és az ujonnan megválasztott főrabbit az ünnepségen való megjelenésre. A főrabbi hit-veleit női küldöttség kísérte a templomba.

Amikor a két pap a küldöttség élén a templomba lépett, Rabecz és Davidov főkan-torok és a kórus a „Mátovu“ kezdetű zsiná-gógi dalt intonáltak. Közben megérkeztek a templomba: Petala tábornok, Andrea őrnagy szárnysegéde kíséretében, Tanasescu belügyi államtitkár, Metes vármegyei prefektus, Pop Julian polgármester és Popovici főkapitány, akik a jobboldali első padon fentartott ülő-helyeiket foglalták el. A frigszekerényel szemben levő padon a keresztény egyházköz-ségek ornátusban levő képviselői foglaltak helyet. Megjelentek: Ürmössy az unitárius, Vásárhelyi János a református és Kirschknopf János az evangélikus egyház képviselőiben, és Nagy Endre a katolikus státus főgondnok. A neológ hitközséget egy küldöttség élén dr. Fischer József elnök képviselte. Isacu szenátor levélben mentette ki magát.

Az ének vége felé Glasner Mózes főrabbi talisza a fején a frigszekerény elé lépett. Néhány pillanat után előléptek a hitközség elnöke, Bergner Mór, Adler Sámuel alelnök és Neumann Mór kurátor. Az elnök megin-dultan köszöntötte az ősz főrabbit és héberül szólította: Adonenu morenu vorabenu!

— A megtisztelő feladat rám hárul, Önt ez ünnepélyes órában, amikor hivatalát szabad elhatározásából visszaadja, köszönteni és nagy-szerű, odaadó munkájáért hálálkodni. Negy-vennégy éve hirdette Főtisztelendőséged közöt-tünk Isten igéjét, öröködtél vallási, erkölcsi és kulturális életünk felett és ez idő alatt jó és rossz időben mellénk állott. Hány kiszakadt könnyet törölt le az Ön atyai részvéte és hány megalázott önértzetet emelt fel vigasztaló szava. Nemes működését nekem kellene szavakba foglalni, de gyöngének érzem magam és egy kívánságban szorul össze minden emel-kedett érzés, amely e pillanatban uralkodik bennem: a Mindenható áldja meg Önt felejt-hetetlen sok nemes ténykedéséért! Kívánom, hogy hosszú, hosszú élettel ajándékozza meg Önt a Mindenható, boldogsággal, egészséggel, jóléttel!

A főrabbi megindultan felelt az elnök rövid beszédére. Visszapillantást vetett a hit-község fejlődésére működésének negyven-negy esztendeje alatt. Azután rátért politikai működésére, amely a román impériumot meg-előző időben kezdődött.

— Akkor — ugymond — magam bon-tottam itt ki a zsidó nemzeti mozgalom zász-laját és azt hiszem, hogy Románia mint állam és a románság mint faj elég erős ahhoz, hogy ne követelje a zsidó nemzetiségtől egyénisége megtagadását; minden hátsó gon-dolat nélkül valljuk, hogy hű és odaadó pol-gárai akarunk lenni Nagyromániának, akitől elvárjuk, hogy kisebbségi jogainkat tisztelet-ben tartja. Csak így fogja tudni megnyerni az állam a zsidó lelkeket. Isten áldását kérem Öfelségére a királyra, a királynéra, a királyi ház minden tagjára, a kormányra és annak helyi reprezentásaira, a haderő, a város és a közbiztonság tisztviselőire. Isten áldása pihen-jen városunk minden más felekezeti lakosán, azok papjain és mindazokon, akik a város boldogságát szívükön viselik.

A kántorok és énekkar most egy zsol-tárt énekeltek. Közben Glasner Akiba, az új rabbi taliszt öltött és fellépett ősz atyjához a frigszekerény elé. Glasner Mózes zokogástól fuldokló hangon intézte intését fiához.

— Én és nagyapád — mondotta — hat-van éven át hirdettük e helyről Isten szent igéjét. Remélni akarom, hogy nem fogod kicsi-nyes személyi motívumokkal megszentéste-leníteni e tiszta helyet. Mindig a közért, a Tóráért fogsz dolgozni. Mielőtt megáldanálak e szent helyen, megbocsátok mindenkinek, aki vétett ellenem, aki gáncot vetett élem, aki megbántott, aki megkárosított. Csak a denun-ciánsoknak nem bocsátok meg. Rabbi Akiba és ben Aza mestereink tanításait adhatom utraivalóul neked. Eleteved legyen: V'ohavto l'réacho komaucho — Szeresd felebarátodat mint tenmagadat. Nagy elv ez, mondotta rabbi Akiba, de azt ben Aza megtoldotta azzal, hogy sokkal nagyobb elv a szentírásnak e mondása: Ze szeler toldot odom, b'célem elohim boro esz hoodom — isten a maga képmására teremtette az embert. Nemcsak a zsidó üdvözülhet a mi vallásunk szerint, ha-nem mindenki, aki isten képmását viseli. Mindnyájan testvérek vagyunk, láncszemei a nagy emberközösségnek. Szeressük és becsüljük egymást.

A főrabbi jobban feje fölé húzta a taliszt, kezét áldólag rabbi Akiba meghajlott alakja fölé terjesztette és főnhangon mondotta:

Jevorechecho hásém v'jismerechó.
— Most ismét odalépett a hitközség ha-mo-tagu bizottsága az ujonnan megválasztott pap elé. Bergner Mór elnök a Löffler Vilmos jegyző által készített kalligrafikus héber választási jegyzőkönyvet átadta Glasner Akibának. Beszédében sok szerencsét kívánt új állásához.

— Remélem — mondotta — hogy hiva-talbalépésével új szellem vonul ebbe a hitköz-ségbe, a bekecsés, a testvériesség és az együtt-működés szelleme. A világháború következményei, fájdalom, községünkben is éreztették hatásukat. Egyenlenség, torzalkodás és vi-szály fészkelték be magukat közzénk. Bizok benne és remélem, hogy az Ön fáradozásainak sikerül majd ezt az átkot kiirtani közülünk. Remélem, hogy bölcs vezetése alatt kulturális és vallási intézményeink fel fognak virágozni. Adjon Önnek Isten erőt és egészséget, hogy községünknek, a zsidóságnak, Cluj városának és Nagyromániának üdvére dolgozhasson.

Az új főrabbi háláimával — Audcho hasém b'chol lévov, bszod jesorim v'edó — kezdte beszédét és megindultan szót apjáról, a makulátlan, tiszta, nagy férfiról, aki a hit-községi föladatakon túl, országos, nemzeti föl-adatak megoldását vállalta. A hitközség vál-ságos állapotban van és a feltornyosuló bajok elhárításáért imádkozom Istenhez. Remélem, hogy őseim érdemei és a hívek jóindulata átsegítenek a súlyos bajokon.

— Szentül fogadom, — mondotta — hogy a jövőben a hagyományos ortodox szellemet fogom ebben a hitközségben régi jogaiába helyezni, mert azt tartom, hogy a reform nyílt vagy rejtett asszimiláció. Jeremiás próféta intését fogadom — dursu esz salom hair — a széjjelszóródottságban az állam és város békejét és javát kívánom elősegíteni.

A főrabbi beszéde befejezése után kinyi-totta a frigszekerényt és gyönyörű héber imát mondott az uralkodó családra, a kormányra, a hatóságokra és más felekezetek képviselőire. A kórus újra recitálni kezdett egy zsol-tárt. Azután a főrabbi lejtett a lépcsőn. Petala tá-bornok hozzálépett és meleghangú üd-vözlő beszédében hazaszeretetre buzdította, Tanasescu államtitkár, Metes prefektus és Pop Julian polgármester is rövid üdvözlő beszédet tartottak. Azután sorra jöttek a katolikus, a református, az unitárius és evangélikus egyházak képviselői, akik gyö-nyörű beszédekben köszöntötték Kolozsvár ortodox hitközségének új főrabbiját.

— Holnap megnyílik a koresolyapálya. A fagy beálltával Kolozsvár sportoló közönsége hiába várta a koresolyaszezon kezdetét, mert a sétatéri jég-pálya pavilonjába katonai utászokat helyeztek el, akiknek részére gazdasági tanfolyamot rendeznek. Több sikertelen közbenjárás után Csiky Emánuel, a kolozsvári koresolyaegylet tltkára tegnap felkereste dr. Pop Julian polgármestert és kérte, hogy a közön-ség általános óhajára tegye szabaddá a jégpályát. A polgármester megígérte, hogy a tanfolyam hallgatóit kitelepítették a pavilonból s így az ideai koresolya-szezon pénteken már meg is kezdődik.

Ujra jelentkezik a Berlin-Bagdad terv

Winterstätten lovag nyilatko-zata Középeurópa jövőjéről

Az Uj Kelet tudósítójától

Bécs, január 11. Az összeomlá sa Berlin-Bagdad tervet a német militarizmussal együtt a romok alá temette. Egyszer sem hallotta Középeurópa annak a kétségtelenül föötté érdekes embernek a hangját, aki a Berlinton Bagdadig jelszót világgá röpitette. A háborus esztendő során olyan sokat emlegetett politikus, Winterstätten Albert lovag most ugylátszik, elérkezettnek látja az időt arra, hogy újból szólásra jelentkezze és mi sem természetesebb: Középeurópa nyilvánosságát keresi, azoknak az országoknak népességéhez szól, melyeknek a hid szerepét szánta ez a német politikus az Azsia szívébe leereszkedő német hatalom utján.

A salzburgi nagynémetek lapjában, a „Volksblatt“-ban jelent meg a cikk, melynek legérdekesebb részleteit a következőkben kö-zöljük:

Középeurópa politikai fejlődése, az 1921—1922 es évek fordulóján egy szomorú jelensé-get hozott meg számunkra:

az osztrák köztársaság és a német birodalom utjai különválnak.

A német reálpolitika Németország szörnyü elszigeteltségében természetesen barátságokat kell, hogy keressen. Tekintetét ebben a hely-zetben mindenk előtt az Olaszországgal és Magyarországgal való megértésre irányítja. Olaszországban látják a természetes szövetséget az egész Európa számára egyre tühretlenebbé váló francia hegemoniával szemben, így mondja Winterstätten; Magyarországgal pedig egy-szerűen a sors osztályrészét látják, amelynek szintén nem lesz nehéz megtalálnia az Olasz-ország felé vezető utat, mert ott ma a jugo-szláv veszedelen döntő szemponttá válik. Ilyen-módon egy elkövetkező szövetség körvonalai Winterstätten szerint már eleve adva vannak.

Érdekesen hat, hogy Winterstätten, aki egy megújuló

német-magyar barátság szükséges-ségét hirdeti,

a Burgenland tekintetében azt a felfogást vallja, hogy ez az ország „a lezárt német telep-ülési és nyelvi területhez tartozik és ennélfogva Magyarországnak semilyen joga nincs azt Ausztriától távortartani“.

— Mindkét nép — írja Winterstätten — a magyar és az olasz, amelyet újból barátul akarunk megszerezni, már volt szövetségese Németországnak és azt a szó legszorosabb értelmében elárulta. Szabad ezt elfelejteni — írja Winterstätten — és mindjárt hozzá-teszti — nem kötelez-e az elővigyázatosság az ellenkezőjére? A keleti végek németjei mind biztosabbak benne, hogy a magyar nép leg-mélyebb gyűlölete, nem a szlávoknak és ro-mánoknak, hanem a németeknek szól.

Egy rövid kitérés után, melyből meg-tudjuk, hogy Winterstätten egyrészt az Orosz-orzággal való viszony javulásában, másrészt az angoloknak a francia militarizmussal szem-ben növekvő ellenszenvében a német remé-nyek biztos pilléreit látja, a Berlin-Bagdad terv szellemi atyja a helyzetképet a következő megállapításokban csucsosítja ki:

— A Duna-medence szláv népei, jugo-szlávok, bolgárok és csehek egyaránt egyre inkább visszatérő rokonszenvvel hajlanak a német birodalommal való békés megértés gondolata felé. A cseheknek saját németjeik-vel fennálló ellentéteik szükségképen enyhülni fognak annak az átlátásnak a nyomása alatt, hogy a csehek, francia és talán lengyel szim-pátiák ellenére is alapjában elszigetelten álla-nak. Középeurópában a hetvenmilliónyi né-metségtől övezetten.

Ezeknek a fejtegetéseknek az alapján a német világhuralmi gondolat sokat emlegetett bajvivója arra az új eredményre jut, hogy a lanai szerződés egy olyan új politikai orien-táció utja, amelyen a birodalmi németiségnek az osztrák németiséget nem elgáncsolnia, ha

nem e lapok ellenes gondolasanal

OSZ

niszter magya A mag zik S törtök Corres Ausztr tárgya sek B mazna kérdés gazdas velenc megkö tott A most delmi gyalni

az A ügyi vezetn küszöl szültse kérdés zött. A zalom tanács nyitni hogy den két ál sági é niok.

után v a szak ket p jak m

demni párthi zati r fogják kérdés misták

estélyv kolozsv szomba megyek a legna tották l viselői zsidó operaén Sugár művész zsidó z és a né együtte számok opera jegyek Grätz drogéri

Es a

nem egyenesen követnie kell. A Stinnes-párti lapok és az ausztriai nagynémet néppárt Lanellenes offenzívája napjaiban a nagynémet gondolat a világnévi képviselője állásfoglalásának fokozott jelentőséget kell tulajdonítani.

Osztrák-magyar gazdasági tárgyalások

Bethlen magyar miniszterelnök Bécsben
— Biznak a tanácskozások sikerében

Az Uj Kelet tudósítójától.

Bécs, jan. 10. Bethlen gróf magyar miniszterelnök szerdán utazik Bécsbe az osztrák-magyar gazdasági tárgyalások megindítására. A magyar miniszterelnök csütörtökön találkozik Schober kancellárral. A tárgyalások csütörtökön meg is kezdődnek. A „Politische Correspondenz” hivatalos értesülése szerint Ausztria több követelését akarja ezeken a tárgyalásokon érvényesíteni. Ezek a követelések Burgenland késedelmes átadásából származnak. Azonkívül a nyugatmagyarországi kérdéssel kapcsolatos különböző pénzügyi és gazdasági problémákat fogják megoldani. A velencei egyezmény a személy és áruforgalom megkönnyítésére bizonyos előnyöket biztosított Ausztriának. Ezeket a megállapodásokat most fogják véglegesíteni. Végül a kereskedelmi összeköttetés rendezéséről fognak tárgyalni.

Osztrák politikai körökben remélik, hogy az Ausztriai és Magyarország közötti pénzügyi és gazdasági tárgyalások sikerre fognak vezetni. Remélik, hogy a függő kérdések kiküszöbölésével megszűnik az a politikai feszültség is, amelyet a nyugatmagyarországi kérdés idézett elő a két szomszéd ország között. Az osztrák külügyminisztériumban is bizalommal tekintenek a tanácskozásokra. A tanácskozásokat Schober kancellár fogja megnyitni. Megnyitói beszédében utalni fog arra, hogy a két szomszéd ország jóviszonyát minden körülmények között biztosítani kell. A két állam egymásra van utalva, sok gazdasági és politikai kérdésben együtt kell haladniuk. Bethlen péntekig marad Bécsben, azután visszautazik Budapestre. A tárgyalásokat a szakreferensek fogják folytatni. A részleteket pedig februárban Budapesten állapítják meg.

Budapest, jan. 10. A nemzetgyűlés indemnitási vitáján gróf Andrássy Gyula es párhívei nemcsak a kormányt és a kormányzati rendszert fogják támadni, hanem szóvá fogják tenni az államfői hatalom határidejének kérdését is. Bethlen miniszterelnök a legitimitást támadására készen áll.

— **A Jehudit kultúregyesület zsidó zeneestélye.** A Jehudit kultúregyesület köré csoportosuló kolozsvári zsidó nők lelkes munkával készülnek a szombat esti első zsidó zeneestélyre, melyet a vármegyeház dísztermében fognak megtartani. A műsört a legnagyobb zsidó zeneszerzők alkotásaiból választották ki. A kolozsvári művészi élet népszerű képviselői szerepelnek a magas színvonalúnak ígérkező zsidó zeneestélyen, így többek között Lorbeer Ilona operanékesnő, aki Mendelssohn-dalokat fog előadni, Sugár Frigyes és Ruvinszki Rafael a Magyar Színház művészei a Zsidónőből, Sába királynőjéből és más zsidó zeneszerzők műveiből mutatnak be részleteket és a népszerű Adler-trio hegedű, cselló és zongoragyűjtéssel szerepelnek a műsoron. Az összes zene-számokat dr. Bródy Miklós karmester, a Támár című opera szerzője kíséri zongorán. A zeneestélyre a jegyek elővételben Friedmann könyvkereskedésben, Grätz műkereskedésében és László és Társa főtéri drogériájában máris kapható.

Sajtó alatt!

S. J. Agnon világhírű regénye:

És a meggörcbedt kiegyenesedik...

Sas László fordítása.
Kiadja a Kadima Rt.

HIREK

Az UJ KELET telefonjai:
Szerkesztőség 977. — Kiadóhivatal 844.
Nyomda 879. — Zs. N. Sz. 558.

A palesztinai fegyvercsempészek

*Aldott legyen a ti szent bűnötök
És pillantástok, mert jövőket nézett
Életek és ékénék hirdetői
Szép göggel, mégis jó halálcsempészek.*

*Hogy puskát hoztok tiltott úton
Aldott a puszka és az út is áldott,
S mert életem nagyot dobantunk földre,
Halállal és börtönnel cimborádtok.*

*Mert élet sarjad már ékénék nyomán
És nap felé magos kalászkok nőnek
De jó, ha kell: riasztani puskával
Velésünkről a csúnya kártevőket.*

*S ti puskát hoztok tiltott úton,
Legyen ki szórjon dúvadakra lángot,
Legyen kevel nagyot dobantunk földre,
A földre, kit ékénék életre szántott.*

*Aldott legyen a ti szent bűnötök,
S áldott a szem, mely így jövőket nézett,
Életek és ékénék hirdetői:
Szép göggel mégis, jó halálcsempészek.*

g j.

— Februárban lesz a királyi esküvő.

Bukarestből jelentik: Sándor király és Mariaora hercegnő esküvője február hóban lesz, Ferdinánd királynak és Károly trónörökösnek Belgrádból visszaérkezése után.

— **Gheorgian főpolgármestert kizárta a néppárt.** Bukarestből jelentik: Dr. Gheorgian, Bukarest főpolgármesterét, akit tudvalevőleg az új kormány megerősített állásában, a néppárt kizárta tagjai sorából.

— **A marosludasi zsidó nőegylet új tisztikara.** Marosludáról jelentik, hogy az ottani zsidó nőegylet a napokban tartott tisztújító közgyűlésén a következő tisztikart választotta meg. Elnök: Goldstein Mórné, alelnökök: Darvas Mórné és Kovács Aronné. Az egylet választmányára a következő alapító tagokból áll: Hirsch Samuné, Friedmann Lőrincné, Krausz Mórné, Walsér Mózesné, Mandula Farkasné, Elekes Józsefné, Geist Jakabné, özv. Heller Gézőné, Grünfeld Endréné, dr. Frieder Mórné, Goldstein Salamonné, Paneth Celmusné, Salamon Lázárné, Hirsch Jónásné, Farkas Ferencné, Mihály Mórincné, Hirsch Albertné, Goldstein Dezsőné, Aron Mórincné, Glück Józsefné, Sámuel Albertné, Spitzer Józsefné, Barta Festvérek és Meiszter Mórné. A tisztújító közgyűlés a lemondott elnököknek, Hirsch Jónásnénak és Elekes Józsefnének odaadó és eredményes munkásságáért köszönetet szavazott.

— Tisztújítás a Bönöt Haallijában.

A Bönöt Haallija kolozsvári cionista lányok egyesülete a múlt héten tartotta a tagok nagy érdeklődése mellett tisztújító közgyűlését. A közgyűlés mindenekelőtt jegyzőkönyvi közönetet szavazott a lemondott vezetőségnek, első sorban Öhlbaum Etusnak, aki az egyesület megalakítása óta szinte csodálatos energiával és lelkesedéssel dolgozott a kolozsvári zsidó lányok megszervezése érdekében. A közgyűlés az új vezetőséget a következőképpen választotta meg: ügyvezető elnök Mezeiné Winkler Janka, titkár Moskovitz Ilus, pénztáros Dreikurs Rózsá, jegyző Braun Böske. Az egyesület rendes összejöveteleit minden vasárnap délután félhárom órakor a Ferenc József-uti zsidóiskola nagytermében tartja.

— A szászvárosi felruházási akció.

Szászvárosból jelentik: Büchler Gyula igazgató és neje, mint minden évben, ezidén is több mint 27.000 lejt gyűjtöttek össze a gyermekfelruházási akció céljaira, amelyhez sajátjukból is nagyobb összeggel járultak hozzá. Azonkívül kisebb gyűjtés is volt a városban, amelyet dr. Gidáli Illésné és Weisz Samuné végeztek. Ehhez hozzájárult a hitközség és leányegylet is, úgyhogy 35.000 lejt tett ki a felruházási összeg. A felruházást Büchlerné vezetése alatt Agoston Izsóné, özv. Goldstein Lipótné és dr. Rosenfeldné végezték december 29-én csendben, minden ünnepség mellőzésével.

— **A Haggibbor álarcos estélye.** A kolozsvári zsidó kultúrelőlet nagymérvű fellendülése és az a körülmény, hogy a különböző zsidó kultúregyesületek más alkalmas hely hiányában kénytelenek voltak a Haggibbor klubhelyiségét igénybevenni rendezvényeik számára, arra készítette a Haggibbor sportegyesületet, hogy téli szezonját megkésve nyissa meg. A szezon-megnyitó január 28-án lesz, amikor is a Haggibbor első álarcos házbálját rendezi ebben az évben. Ez lesz Kolozsváron az első álarcos estély. A Haggibbor álarcos estélye szigorúan zártkörű lesz és a bálon kizárólag csak meghívott családok vehetnek részt. Az álarcos estélyre a Haggibbor egész tisztikara és legénysége megfeszített erővel készülődik. Addig is azonban a Haggibbor megtartja rendes vasárnapi teadélutánjait. A legközelebbi teadélután január 15-én délután 5 órakor lesz.

— **Magyar lovak futnak a bukaresti hippodromban.** Bukarestből jelentik munkatársunk: Az újév első napjaiban, még a román karácsonyi ünnepek alatt megkezdődött Baneasaban, ahol a főváros hippodromja van, a téli lóversenyszezon. A Jockey Club, amely a hippodrom tulajdonosa és amelyben a leggazdagabb bojár istállótulajdonosok, közöttük a romániai Eszterházy Mór, az előkelő és díszingvált Marghiloman Sándor foglalnak helyet, ezidén három lovat futtat; mokány moldvait, csontos franciát és telt, magasnövésű magyar állódit. A moldvaiak csak harminc százalékkal vannak képviselve. A bukaresti lapok émiatt nagyon haragsznak a Jockey Clubra és szemére vetik, hogy a hazai lótenyésztést, ami az ország megnagyobbdása folytán annyira szükséges volna, nem viseli a szívén. A francia lovakat általában öregeknek, hetnyolc éveseknek tartják. A legnagyobb rokonszenvnek még a magyar lovak örvendenek, amelyeket, ahogyan a lapok írják, „annakidején Magyarországon rekviráltunk” és amelyek tizenkét hatalmas istállóban vannak elhelyezve Cisluban. Számuk jelenleg hetven. Ezeket a hadügyminisztérium tartja el, valamennyiüket óriási költségen. Határozottan jól és gondosan vannak táplálva. De nem mindjüket használják fel futtatásra, nagyon sokat közülük elajándékoznak előkelő hölgyeknek. A Jockey Clubot ezért is sok támadás éri. A magyar lovakat írják a lapok, nem kell eladni, semmiképpen sem azonban elajándékozni, hanem igen, esetleg el lehetne adni drága pénzért, hogy helyettük a mi lovainkat tenyészthessük. A lapok általában nagyon sajnálják, hogy az Averescu-kormányának már nem volt ideje a lóversenyek államosítására, amit pedig már a közel jövőre tervezett. Az első futtatás az új szezonban vasárnap délután folyt le nagy érdeklődés mellett. A győző egy Proselai nevű ló volt, amelyik tíz leire kilencvenöt leit hozott. Jól futott Bekendorff grófnő Toka-ja is. Feltűnést keltett a Fa, amit Colibaba zsoke lovagolt és az ezerméteres távlatban a legkitünőbb favoritokat hagyta vele maga mögött. (B. A.)

— **Zita exkirályné Párisban.** Párisból jelentik: Zita exkirályné ma svájci útjában ideérkezett. Ugy tudják, hogy Zita Párisban tárgyalásokat folytat politikai és különösen rojalista körökkel.

— **Házasság.** Goldschlag Annuskát Marosvásárhely, eljegyezte Heilper Emil dr. ügyvéd Medgyes. (Minden külön értesítés helyett.)

Megszüntették a visszaélések kinyomozását. Bukaresti munkatársunk jelenti: A hivatalos lap keddi száma királyi dekrétumot közöl, amely a hivatali visszaélések kinyomozását január 1-től megszünteti. A purifikáció munkája, amely végre nemrég megkezdődött, ezzel érthetetlen módon abbanmaradt.

— **Ujra fenyeget a spanyoljárvány.** Berlinből jelentik: A spanyoljárvány egész Európában ijesztő mértékben terjed.

— **Héjjas Iván kecskeméti képviselőjelölt.** Budapestről jelentik: Politikai körökben híre jár, hogy a Rubinek halálával megüresedett kecskeméti kerületben Héjjas Ivánt fogják felléptetni.

nem egyenesen követnie kell. A Stirnes-párti lapok és az ausztriai nagynémet néppárt Lanas-ellenes offenzívája napjaiban a nagynémet gondolat a világnévi képviselője állásfoglalásának fokozott jelentőségét kell tulajdonítani.

Osztrák-magyar gazdasági tárgyalások

Bethlen magyar miniszterelnök Bécsben
— Biznak a tanácskozások sikerében

Az Uj Kelet tudósítójától.

Bécs, jan. 10. Bethlen gróf magyar miniszterelnök szerdán utazik Bécsbe az osztrák-magyar gazdasági tárgyalások megindítására. A magyar miniszterelnök csütörtökön találkozik Schober kancellárral. A tárgyalások csütörtökön meg is kezdődnek. A „Politische Correspondenz” hivatalos értesülése szerint Ausztria több követelését akarja ezeken a tárgyalásokon érvényesíteni. Ezek a követelések Burgenland késedelmes átadásából származnak. Azonkívül a nyugatmagyarországi kérdéssel kapcsolatos különböző pénzügyi és gazdasági problémákat fogják megoldani. A velencei egyezmény a személy és áruforgalom megkönnyítésére bizonyos előnyöket biztosított Ausztriának. Ezeket a megállapodásokat most fogják véglegesíteni. Végül a kereskedelmi összeköttetés rendezéséről fognak tárgyalni.

Osztrák politikai körökben remélik, hogy az Ausztriai és Magyarország közötti pénzügyi és gazdasági tárgyalások sikerre fognak vezetni. Remélik, hogy a függő kérdések kiküszöbölésével megszűnik az a politikai feszültség is, amelyet a nyugatmagyarországi kérdés idézett elő a két szomszéd ország között. Az osztrák külügyminisztériumban is bizalommal tekintenek a tanácskozások elé. A tanácskozásokat Schober kancellár fogja megnyitni. Megnyitó beszédében utalni fog arra, hogy a két szomszéd ország jóviszonyát minden körülmények között biztosítani kell. A két állam egymásra van utalva, sok gazdasági és politikai kérdésben együtt kell haladniuk. Bethlen péntekig marad Bécsben, azután visszautazik Budapestre. A tárgyalásokat a szakreferensek fogják folytatni. A részleteket pedig februárban Budapestben állapítják meg.

Budapest, jan. 10. A nemzetgyűlés indennitási vitáján gróf Andrássy Gyula es párhivei nemcsak a kormányt és a kormányzati rendszert fogják támadni, hanem szövé fogják tenni az államfői hatalom határidejének kérdését is. Bethlen miniszterelnök a legitimitást támadására készen áll.

— **A Jehudit kulturegyesület zsidó zeneestélye.** A Jehudit kulturegyesület köré csoportosuló kolozsvári zsidó nők lelkes munkával készülnek a szombat esti első zsidó zeneestélyre, melyet a vármegyeház dísztermében fognak megtartani. A műsort a legnagyobb zsidó zeneszerzők alkotásaiból választották ki. A kolozsvári művészi élet népszerű képviselői szerepelnek a magas színvonalúak ígérkező zsidó zeneestélyen, így többek között Lorbeer Ilona operaénekesnő, aki Mendelssohn-dalokat fog előadni, Sugár Frigyes és Ruvinszki Rafael a Magyar Színház művészei a Zsidónőből, Sába királynőjéből és más zsidó zeneszerzők műveiből mutatnak be részleteket és a népszerű Adler-trio hegedű, cselló és zongora-együttessel szerepelnek a műsoron. Az összes zene-számokat dr. Bródy Miklós karmester, a Támár című opera szerzője kíséri zongorán. A zeneestélyre a jegyek elővételben Friedmann könyvkereskedésében, Grätz műkereskedésében és László és Társa főtéri drogériájában máris kapható.

Sajtó alatt!

S. J. Agnon világhírű regénye:

És a meggörbedt kiegyenesedik...

Sas László fordítása.
Kiadja a Kadima Rt.

HIREK

Az UJ KELET telefonjai:
Szerkesztőség 977. — Kiadóhivatal 844.
Nyomda 879. — Zs. N. Sz. 558.

**

A palesztinai fegyvercsempészek

*Aldoi legyen a ti szent bűnötök
És pillantastok, mert jövököt nezei
Életnek és ekének hirdetői
Szép göggel, mégis jó halálcsempészek.*

*Hogy puskát hoztok tiltott úton
Aldott a puszka és az út is áldott,
S mert életet nagyon tudtok kiadni,
Halállal és börtönnel cimboráltok.*

*Mert élet sarjad már ekénk nyomán
És nap felé magos halászkok nőnek
De jó, ha kell: riasztani puskával
Velésünkről a csúnya kártevőket.*

*S ti puskát hoztok tiltott úton,
Legyen ki szórjon dűvadakra lángot,
Legyen kívül nagyot dobantsunk földre,
A földre, kit ekénk életre szántott.*

*Aldott legyen a ti szent bűnötök,
S áldott a szem, mely így jövököt nézett,
Életnek és ekének hirdetői:
Szép göggel mégis, jó halálcsempészek.*

g j.

— Februárban lesz a királyi esküvő.

Bukarestből jelentik: Sándor király és Marioara hercegnő esküvője február hóban lesz, Ferdinánd királynak és Károly trónörökösnek Belgrádból visszaérkezte után.

— **Gheorgian főpolgármestert kizárta a néppárt.** Bukarestből jelentik: Dr. Gheorgiant, Bukarest főpolgármesterét, akít tudvalevőleg az új kormány megerősített állásában, a néppárt kizárta tagjai sorából.

— **A marosludasi zsidó nőegylet új tisztikara.** Marosludáról jelentik, hogy az ottani zsidó nőegylet a napokban tartott tisztújító közgyűlésén a következő tisztikart választotta meg. Elnökök: Goldstein Mórné, alelnökök: Darvas Mórné és Kovács Áronné. Az egylet választmányára a következő alapító tagokból áll: Hirsch Samuné, Friedmann Lőrincné, Krausz Mórné, Walsér Mózesné, Mandula Farkasné, Elekcs Józsefné, Geist Jakabné, özv. Heller Gézáné, Grünfeld Endréné, dr. Frieder Mórné, Goldstein Salamonné, Paneth Celmusné, Salamon Lázárné, Hirsch Jónáné, Farkas Ferencné, Mihály Móricné, Hirsch Albertné, Goldstein Dezsőné, Áron Móricné, Glück Józsefné, Sámuel Albertné, Spitzer Józsefné, Barta Testvérek és Meiszter Mórné. A tisztújító közgyűlés a lemondott elnököknek, Hirsch Jónásnénak és Elekcs Józsefnének odaadó és eredményes munkásságáért köszönetet szavazott.

— Tisztújítás a Bönot Haallijában.

A Bönot Haallija kolozsvári cionista lányok egyesülete a múlt héten tartotta a tagok nagy érdeklődése mellett tisztújító közgyűlését. A közgyűlés mindenekelőtt jegyzőkönyvi köszönetet szavazott a lemondott vezetőségnek, első-sorban Öhlbaum Etusnak, akí az egyesület megalakítása óta szinte csodálatos energiával és lelkesedéssel dolgozott a kolozsvári zsidó lányok megszervezése érdekében. A közgyűlés az új vezetőséget a következőképpen választotta meg: ügyvezető elnök Mezeiné Winkler Janka, titkár Moskovitz Ilus, pénztáros Dreikurs Rózi, jegyző Braun Böske. Az egyesület rendes összejöveteleit minden vasárnap délután félhárom órakor a Ferenc József-utí zsidóiskola nagytermében tartja.

— **A szászregényi felruházási akció.** Szászregényből jelentik: Büchler Gvula igazgató és neje, mint minden évben, ezidén is több mint 27.000 leít gyűjtöttek össze a gyermekfelruházási akció céljaira, amelyhez sajátjukból is nagyobb összeggel járultak hozzá. Azonkívül kisebb gyűjtés is volt a városban, amelyet dr. Gidáli Ilésné és Weisz Samuné végeztek. Ehhez hozzájárult a hitközség és leányegylet is, úgyhogy 35.000 leít tett ki a felruházási összeg. A felruházást Büchlerné vezetésével alatt Agoston Izsóné, özv. Goldstein Lipótné és dr. Rosenfeldné végezték december 29-én csendben, minden ünnepség mellőzésével.

— **A Haggibbor álarcos estélye.** A kolozsvári zsidó kulturélet nagymérvű fellendülése és az a körülmény, hogy a különböző zsidó kulturegyesületek más alkalmas hely hiányában kénytelenek voltak a Haggibbor klubhelyiségét igénybevenni rendezvényeik számára, arra készítette a Haggibbor sportegyesületet, hogy téli szezonját megkésve nyissa meg. A szezon-megnyitó január 28-án lesz, amikor is a Haggibbor első álarcos házi-bált rendezi ebben az évben. Ez lesz Kolozsváron az első álarcos estély. A Haggibbor álarcos estélye szigorúan zártkörű lesz és a bálon kizárólag csak meghívott családok vehetnek részt. Az álarcos estélyre a Haggibbor egész tisztikara és legénysége megfeszített erővel készülődik. Addig is azonban a Haggibbor megtartja rendes vasárnapi teadélutánjait. A legközelebbi teadélután január 15-én délután 5 órakor lesz.

— **Magyar lovak futnak a bukaresti hipodromban.** Bukarestből jelentik munkatársunk: Az újév első napjaiban, még a román karácsonyi ünnepek alatt megkezdődött Baneasaban, ahol a főváros hipodromja van, a téli lóversenyszezon. A Jockey Club, amely a hipodrom tulajdonosa és amelyben a leggazdagabb bojár istállótulajdonosok, közöttük a romániai Eszterházy Móric, az előkelő és disztíngvált Marghiloman Sándor foglalnak helyet, ezidén három lovat futtat; mokány moldvait, csontos franciát és telt, magasnövésű magyar alföldit. A moldvaiak csak harminc százalékkal vannak képviselve. A bukaresti lapok émiatt nagyon haragsznak a Jockey Clubra és szemére vetik, hogy a hazai lótenyésztést, ami az ország megnagyobbdása folytán annyira szükséges volna, nem viseli a szívében. A francia lovakat általában öregeknek, hetnyolc éveseknek tartják. A legnagyobb rokonszenvek még a magyar lovak örvendenek, amelyeket, ahogyan a lapok írják, „annakidején Magyarországon rekviráltunk” és amelyek tizenkét hatalmas istállóban vannak elhelyezve Cisluban. Számuk jelenleg hetven. Ezeket a hadügyminisztérium tartja el, valamennyiüket óriási költségen. Határozottan jól és gondosan vannak táplálva. De nem mindjüket használják fel futtatásra, nagyon sokat közülük elajándékoznak előkelő hölgyeknek. A Jockey Clubot ezért is sok támadás éri. A magyar lovakat írják a lapok, nem kell eladni, semmiképpen sem azonban elajándékozni, hanem igen, esetleg el lehetne adni drága pénzért, hogy helyettük a mi lovainkat tenyészthessük. A lapok általában nagyon sajnálják, hogy az Averescu-kormányának már nem volt ideje a lóversenyek államosítására, amit pedig már a közel jövőre tervezett. Az első futtatás az új szezonban vasárnap délután folyt le nagy érdeklődés mellett. A győző egy Proselai nevű ló volt, amelyik tíz leire kilencvenöt leít hozott. Jól futott Bekendorff grófnő Toka-ja is. Feltűnést keltett a Fa, amit Colibaba zsoke lovagolt és az ezerméteres távlatban a legkitűnőbb favoritokat hagyta vele maga mögött. (B. A.)

— **Zita exkirályné Párisban.** Párisból jelentik: Zita exkirályné ma svájci útjában ideérkezett. Ugy tudják, hogy Zita Párisban tárgyalásokat folytat politikai és különösen rojalista körökkel.

— **Házasság.** Goldschlag Annuskát Marosvásárhely, eljegyezte Heilper Emil dr. ügyvéd Medgyes. (Minden külön értesítés helyett.)

Megszüntették a visszaélések kinyomozását. Bukaresti munkatársunk jelenti: A hivatalos lap keddi száma királyi dekrétumot közöl, amely a hivatali visszaélések kinyomozását január 1-től megszünteti. A purifikáció munkája, amely végre nemrég megkezdődött, ezzel érthetetlen módon abbanmaradt.

— **Ujra fenyeget a spanyoljárvány.** Berlinből jelentik: A spanyoljárvány egész Európában ijesztő mértékben terjed.

— **Héjjas Iván kecskeméti képviselőjelölt.** Budapestről jelentik: Politikai körökben hire jár, hogy a Rubinek halálával megüresedett kecskeméti kerületben Héjjas Ivánt fogják felléptetni.

— **Felrobbant az ostfiasszonyfai vegyészeti gyár.** Budapestről jelentik: Az ostfiasszonyfai vegyészeti gyár felrobbant, közben számosan meghaltak és megsebesültek. A kár több millió korona. A robbanást gondatlanság idézte elő, amennyiben a műhelyben, ahol dinamittal dolgoztak, nem jártak el kellő óvatossággal. A robbanás ereje oly nagy volt, hogy Sárváron, amely a gyártól néhány kilométerre esik, a házak minden ablaka betört.

— **Ellopják a külföldre szóló borítékokról a bélyegeket és a leveleket eldobják.** Bukaresti munkatársunk jelenti: A főváros közönsége hetek óta panaszkodik, hogy külföldre feladott levelei nem érkeznek meg rendeltetési helyükre és alig néhányra kapnak választ. Ezért a postaalkalmazottakat azzal vádolják, hogy az ilyen borítékokról ellopják a sokszor öt-hat lelt kitevő bélyeget és a leveleket eldobják. A kereskedők az utóbbi időben már nem is adják postára külföldre szóló leveleiket, hanem a követelések futáiraival és alkalmas utasokkal továbbítják. Az összes bukaresti lapok naponta foglalkoznak ezzel a botrányos állapottal és a legtöbben azt ajánlják, hogy a postaigazgatóság nyomasson levelezőlapokhoz hasonló bélyeges borítékokat, ami a levelek elcsúszását kizárja és a közönség bizalmát visszaszerzi. De csodálatosképpen, egyik lap sem említi még csak a halvány gondolatát sem annak, hogy talán vizsgálatot kellene indítani ebben az ügyben és a bűnösöket meg kellene büntetni. Ehelyett mindenféle fantasztikus kerülő utakon töprengenek.

— **Gyújtogatás okozta a bukaresti pályaudvar-éget.** Bukarestből jelentik: Az északi pályaudvari tűz ügyében lefolytatott vizsgálat minden kétséget kizárólag megállapította, hogy gyújtogatás történt.

— **Értesítés adóügyben.** Az I. számú állami adóhivatal, melynek a kerületébe az I. V. és VI. kerület tartozik, felkéri azon adófizető polgárokat, akik adóvallomási ivateket benyújtottak, de róla elismervényt nem kaptak, hogy az elismervény átvétele végett P. Unirii 8. szám alatt (volt lakáshivatali helyiségben 39—47. szoba), a hivatalos órák alatt megjelenni szíveskedjenek.

— **Nyugalom Portugáliában.** Párisból jelentik: A portugál kormány, mint a „Journal de Back” jelenti, az általános választásokat január 21-re halasztotta. Portugáliában teljes a nyugalom. A kormány megfékezte a lázadást és a vidéki helyőrségekből nagy csapatteket vont össze a főváros környékén.

* **Orvosi hír.** Dr. Grünfeld Gábor rendelkezéseit fog- száj és más belbetegeknek megkezdte Nagyenyeden. Rendel délután 9—12 és délután 2—4-ig.

* **Elvesztett ezüstbot.** A kolozsvári teheráru feladási osztálynál kedden délután 3—4 óra között egy sítábot elvesztett. Szarufogó és ezüst sild, a sildbe bevésve „Kaufman Armin Maramarossziget”. Kérik e botot a Fraternitas nyomodába, vagy az Uj Kelet kiadóhivatalába jutalom ellenében leadni. Telefon 455, vagy 879. (Brassai-u. 10.)

Zsidók,
hozzánk tartoztok! Kerüljétek a szefard terek igénybevételét. Ne vásároljatok húst, husneműeket vagy vágott libákat üzletükben. Rabbiságunk felügyelete alatt nem állanak és gabbellát hozzánk nem fizetnek. Elvárjuk minden testvértől, hogy a legodaadóbb támogatásban fog bennünket e nehéz napokban részesíteni és a fentjelzett tilalmat nem fogja átlépni.
AZ ELNÖKSÉG.

KÖZGAZDASÁG

Blank Arisztid nyilatkozata Románia részvételéről az Oroszország felsegítésére alakuló „európai konzorcium”-ban

Az Uj Kelet tudósítójától

A nagy átalakulás nyomán, amely Szovjetország gazdasági rendszerében az utolsó hónapokban mutatkozott, az európai államok magatartása is megváltozott a vörös birodalommal szemben. A cannesi konferencia Lenint meghívta Genuába és az európai államok Oroszország gazdasági felsegítésére — és természetesen kiaknázására is — európai konzorciumot kívánnak létrehozni.

Blank Arisztid, a román pénzvilág kétértelmű legkimagaslóbb egyénisége, tegnapi nyilatkozott erről a kérdéssel és Romániának Oroszországhoz való viszonyáról a következőket mondotta:

— Románia politikai viszonya Oroszországhoz mindmáig a legideálisabb volt. Nem voltunk Oroszországgal háborúban, de békében sem. Háború nélkül a velejáró kiadásoktól szabadultunk meg, béke híján pedig a bolsevista propagandát tudtuk távoltartani. Most a helyzet megváltozott. Az odesszai kikötő megnyílt és megnyitott az orosz üzletek is.

— Európa is másként gondolkodik Oroszországról, Franciaország merev magatartása enyhült, a legkevésbé filo-bolsevistának mondható „Times” is megállapítja, hogy az orosz nép millióit Lenin kormánya képviseli. Így született meg az Oroszország érdekében létesítendő „európai konzorcium” gondolata, amely Oroszországot gazdaságilag kívánja felsegélyezni.

— A terv szerint Oroszországot amerikai gabonával látnák el, olyan ellenértékért, amelyet bármely bekövetkező orosz kormány garantálna. Ebben a konzorciumban Romániának feltétlenül részt kell vennie, mert elsőrendű érdeke, hogy természetesen nem a piacot szerezzen. De politikai jelentősége sem lényegtelen ennek a jóakaratu közreműködésnek. A Dnyeszter-menti helyzet másképpen alakul, ha baloldali szomszédaink nem fognak üres gyomorral áttekinteni dus gabonafeleslegeinkre.

— Bizonyos vagyok benne, — fejezte be a beszélgetést Blank Arisztid — hogy bármilyen kormánya is lesz Romániának, államférfiaink be fogják látni, hogy az európai konzorciumban való részvétel nemcsak nagylelkű cselekedet, amellyel tartozunk azoknak az elveknél, amelyeknek szellemében szövetségeseinkkel a világháborút végigküzdöttük, de igen hasznos gazdasági vállalkozás is.

Budapesti tőzsde január 11-én. Az utótőzsde változatlanul lanya. A márkában tegnap megindult hausse, arra a hírre, hogy Berlinben a külföldi valuták szilárdak, teljesen elült. A terménytőzsde üzletmenete csendes, az árfolyamok gyengébbek.

Felfüggesztik a katonai árvizsgálóbizottságok működését. Bukaresti munkatársunk jelenti: A kormány elhatározta, hogy a spekuláció ellen alakult katonai árvizsgálóbizottságok működését ehét folyamán az egész országban felfüggeszti és később valószínűleg véglegesen megszünteti.

A nagyváradi — bukaresti vonatok egy napot vesztegeltek csütörtökön Brassóban. Bukaresti munkatársunk jelenti: A nagyváradi — bukaresti személyvonat, amely szerdán délután indult el Nagyváradról, Brassóban tizennyolc órát vesztegelt és csütörtök helyett pénteken este érkezett meg a fővárosba. Még ennél is többet állt a gyorsvonat, amely a személyvonat előtt futott be Brassóba és szintén nem indulhatott előbb tovább. Az óriási késés oka az volt, hogy a Predeálnál levő alagutban szerdán este szerencsétlenség történt: egy tehervonat két kocsija kisklott és a forgalmat megakasztotta. Csütörtökön egész nap dolgoztak a

pálya eltakarításán, de csak pénteken reggelre tudták a vonalat szabaddá tenni. A vonatok egyideig az alagut előtt, nyílt pályán vesztegeltek és csak amikor a gyors továbbutazás reménye, órák mulva hiábavalónak bizonyult, indultak vissza Brassóba, ahol az utasok a várakozási időt töltötték.

Negyven vagon épületfát osztanak szét Orsova lakosai között. Bukaresti munkatársunk jelenti: A kereskedelmi és iparügyi minisztérium, rendelkezése Orsova lakosai között szét fognak osztani negyven vagon épületfát, amely a város kikötőjében van leraktározva. A szétosztást az tette indokoltá, hogy Orsován a háború alatt a legtöbb házat összerombolták vagy erősen megrongálták.

Csehszlovákia meg akarja szüntetni a liszt, zsir, gabona és élőállatok behozatalát. Bukaresti munkatársunk jelenti: Az itteni csehszlovák követtséghez érkezett félhivatalos hírek szerint, a csehszlovák kormány az 1922 évre fel akarja függeszteni a liszt, a gabona, a zsir és az élőállatok Csehszlovákiába való behozatalát. Ez az intézkedés a cseh gyártmányok külföldi áresésével volna összefüggésben.

Nem vonják vissza a cigarettapapírt monopolizáló rendelkezést. A napokban néhány kolozsvári és vidéki lapok azt adták hírül, hogy a kormány hatálytalanította azt a rendelkezést, mely január 15-től kezdve monopolizálja a cigarettapapírt és hüvelyt. Munkatársunk a részletek iránt is érdeklődött a kolozsvári Monopol igazgatójánál, aki azt a kijelentést tette, hogy a rendelkezést visszavonásból egy szó sem igaz. Tehát a január 15-én tal rakatárakban levő cigarettapapír és hüvely csak úgy kerülhet forgalomba, ha a Monopol engedélyével, mint állami monopólium árusítják. Ez a rendelkezés jelentős kárt okoz azoknak, akik az utabban behozott árakra lefizették a nagy vámot. Az állam azonban visszafizeti a vámot mindazoknak, akik irással igazolni tudják, hogy hol és mennyi vámot fizettek ki az utolsó hetek folyamán.

Az új házak kedvezményes adókulcsa. Illetékes helyen nyert értesülésünk szerint az 1919 és 1921 között épült házak kedvezményes adókulcsa szerint lesznek megadóztatva. Az új adózás lényege röviden a következő: az adókulcs fokozatosan csökken az 1919 évig épült házaknál, míg az 1918 december 31-ike után épült házaknál az alapárnak nem a szokásos hatvanszorosát, hanem csak a negyvenszeresét veszik, miáltal a vagyonadóalap lényegesen kevesebb lesz. A kormánynak az az intenciója, hogy kedvezőbb lehetőséget nyújtson az új építkezéseknek.

Budapesti gabonatőzsde. Budapest, január 10. A gabonatőzsden az árak estek. Buza 2330—2360. Rozs 1500—1520. Árpa 1175—1225. Sörárpa 1725—1825. Tengeri 2050—2100. Zab 1500—1530. Korpa 1110—1130.

Románia csak nemes valutáért kap vegyiszereket Németországból. A németországi vegygyárosok és kereskedők — mint nem régen megírta az Uj Kelet — a kényszerítő körülmények hatása alatt elhatározták, hogy január 15-től kezdődőleg az idegen államok kereskedőinek csak nyugati nemes valutáért hajlandók árut eladni. Ez az elkeseredett lépés érthető is, mert a nyugateurópai kereskedők kihatározták a német márká süllyedését, teljesen kifosztották a német piacot. Románia kezdetleges vegyipara folytán rá van utalva a német vegyipar termékeire. Körülbelül 300—350 millió leire rug az 1921 évi vegyicikk behozatala. Az indokolatlanul magas vámtarifa már eddig is súlyos gondot okozott kereskedőinknek, mert olyan árakra is horribilis vámokat rónak, amelyek elsőrangú közszükségleti cikkek és belföldön egyáltalán nem gyártanak, mint pld. gyógyszerek, festékek, finom olajok stb. Ezenkívül a német piacon már az ősz óta megkezdődött áremelkedés még egyre tart, amelyet most a német gyárosok és kereskedők fentemlített intézkedése koronáz meg. Ha ez az intézkedés huzamosabb ideig érvényben marad, akkor a románai vegykereskedelem katasztrófális helyzetbe kerül, mert ilyen körülmények között gondolni sem lehet vásárlásra. Az angol és az amerikai vegyipar pedig valutáris differenciák miatt már a háború óta megközelíthetetlen. A németországi vegyipar mesterséges körülbástyázottsága azért is veszélyt rejteget magában, mert a vegyiszereket minden körülmények között be kell szerezni, míg a többi vegyszerek hiányát súlyosan meg fogja érezni az egész erdélyi gyár és kispár. Értesülésünk szerint a románai vegykeres-

Könyvkereskedők figyelmébe!

Gólem ember akar lenni
Kaczér Illés
egyfelvonásos drámai szimboluma

A finom kötet ára 6 lei
Viszonteladóknak kedvezmény

Kapható az Uj Kelet kiadóhivatalában

kedők egy kormányhoz intézendő memorandumban a helyzet való feltárása mellett kérik fogják a vámtarifa igazságos csökkentését, hogy legalább ezzel igyekezzen az állam némileg lehetővé tenni közszükségleti vegyicikkek importjának lehetőségét. A helyzet lényeges javulására mindaddig nincs kilátás, míg a lei nem emelkedik olyan magasra, hogy Románia ismét bekapcsolódhasson az intenzív nemzetközi kereskedelembe.

Az adóvallomások az okiráltságban még nem fejezték be. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztérium értesülése szerint a legtöbb megyében és városban az adóvallomások benyújtása majdnem befejezést nyert. Csak Bukarestben és néhány nagyobb centrumban megy a dolog nehezen. Azt hiszik, hogy január 20-ig itt is 50 százalékra emelkedik a benyújtott adóvallomások száma. A pénzügyminiszter most a vagyonadóról és a hadinyereségadóról szóló törvény módosításán dolgozik.

Román kereskedelmi konzulátus Hamburgban. Bukarestből jelentik, hogy a nemrégiben rendszeresített hamburgi román konzulátus megkezdte működését. Címe; Katharinenbrücke 1.

Valutapiac:

Páris, jan. 10. Bukarest 10:50, London 5086, Newyork 1201:50, Belgium —, Róma 52—, Svájc 233—, Prága 19:75, Berlin 6¹⁵/₁₆, Bécs —7/16.

Prága, jan. 10. Dinár 76:50, márka 3547:50, leva 3835—, svájci frank 1178—, norvég kor. 984—, dán kor. 1218:50, svéd kor. 1513:50, török lira —, lira 259—, francia frank 503:0, font sterling 259—, dollár 60:25, osztr. kor. 60:75, holland for. 2255:50, lengyel márka 180—, magy. kor. 970—.

Berlin, jan. 10. Bukarest —, Amsterdam —, Brüsszel —, Krisztiania —, Kopenhága —, Stockholm —, Helsingfors —, Róma 750—, London 740—, Newyork 175 25, Páris 1450—, Zürich 3365—, Madrid —, Bécs 610—, Prága 286—, Budapest 2780—.

Zürich, jan. 10. Berlin 295—, Amsterdam —, Newyork 517:50, London 2187—, Páris 4290—, Milánó 2230—, Brüsszel —, Kopenhága —, Stockholm —, Krisztiania —, Madrid —, Buenosayres —, Prága 845—, Budapest 85—, Zágráb 175—, Bukarest —, Varsó 17—, Bécs 17—, osztr. kor. —.

Budapest, jan. 10. Lei 493—, Napoleon 2335—, font sterling 2575—, leva —, dollár 605—, francia frank 4987:50, márka 333—, lira 2580—, osztr. kor. 975—, rubel 47—, szokol 998—, svájci frank 117—, dinár 800—, lengyel márka 25:50.

Főszerkesztő: **Dr. FISCHER JÓZSEF**
Felelős szerkesztő: **MARTON ERNŐ**
Kiadó: **KADIMA** kiadóvállalat r. t.

Szerkesztőség: Calea Reg. Ferdinand (volt Ferenc József-ut) 48 - Kiadóhivatal: Brassai-utca 10. sz. Fiókkiadóhivatalok: Nagyvárád, Deák F.-utca 9. Arad, Str. Alexandri 1.

Előfizetési ár havonként 30 lei
Egyes szám ára mindenütt 1 lei 50 bani
Hirdetéseket milliméteres díjszabás szerint veszel a kiadóhivatal

Au Bon Gout
Bárdos Jenő
párisi és bukaresti áruhazak lerakatainak farsangi ujdonságai megérkeztek
Főtér 4.

Citrom, narancs
(téli csomagolásban)
mazsola, madula, mogyoró, füge, szardella, gyűrű, (ringli) érkezett
Lép Fivérekhez
Cluj—Kolozsvár. Telefon 4-71.

SZINHÁZ

HETI MŰSOR
Román Opera

Péntek: Madame Butterfly.

Magyar Színház

Csütörtök: Carmen. (Kolbayval, Takácsal és Sugárral. Operahelyárakkal. Rendes napibérlet 79. szám C. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.)

Péntek: Naplemente. (Ujdonság, 2-odszor. Rendes helyárakkal. Elmaradt napibérlet pótlásaként: 77. szám A.)

Szombat d. u. 3-kor: Zsidónő. (Népszerű operaelőadás, olcsó helyárakkal. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.)

Szombat este fél 8-kor: I. Jávai mese. [Ujdonság, először.] II. Molière. [Emlékezés, irta és előadja: Janovics Jenő dr.] III. Tartuffe. [Unnepi előadás Molière születésének 300-adik évfordulóján. Rendes helyárakkal. Napibérlet 80. szám D.]

Vasárnap d. u. 3-kor: Cseregyerekek [Operettujdonság, 16-odszor. Olcsó helyárak.]

Vasárnap este fél 8-kor: Denevér. [Operettrepiriz, másodsor: Lévy, Kolbay, Kabdebó, Bálint és Ruvinszkyval. Rendes helyárakkal, Napibérlet 81. szám A.]

Hétfő: Sárga csikó. [Unnepi előadás. Szentgyörgyi István tiszteletére. Rendes helyárakkal. Napibérlet 82. szám B.]

A műsorra tűzött előadások jegyei előre megválthatók a színház pénztáránál.

A színházi iroda hírei:

Tartuffe — Molière emlékeztére. Háromszázadik évfordulója lesz szombaton Molière születésének. Az egész kulturvilág kegyelettel üli meg ezt a napot. A kolozsvári magyar színház, mely a Molière műveit már 120 év előtt műsorába iktatta, szintén kíváncsi részét az ünnepből. Szombaton este díszelőadással áldoz a halhatatlan költő emlékének. Az est bevezetésül premierként előadják Szép Ernő briliáns, mélyhangulatu darabját, a Jávai mesét, utána Janovics Jenő dr. fogja méltatni a nap jelentőségét, végül pedig Molièrenek egyik legtekélyesebb alkotása, a Tartuffe fog színpadunkra. Tul a barátság. Folytatók már serényen a színpadi próbák Tárayné Molnár Margit új, izgalmas és érdekes drámájából, melynek Tul a barátság a címe, főszerepeit pedig Poór Lili, Táray, Forgács és Mihályfi játsszák. — Pénteken: Naplemente. Pierre Wolff nagy sikert aratott szép darabja, a Naplemente pénteken este másodsor fog színpadunkra az elmaradt 77 sz. A. bérlet pótlásaként, rendes helyárakkal. — Operaelőadás délután. A közönség igen kedvezően és hálásan fogadta az igazgatóságnak azt az elhatározását, hogy népszerű operaelőadást rendez olykor-olykor olcsó helyárakkal. Az első ilyen népszerű operaelőadás szombaton délután pont 3 órakor lesz. A Zsidónő fog színpadunkra a pénztárt valóssággal ostromolják a jegyekért, olyan nagy az érdeklődés az előadás iránt.

Ha jó rum- és likőresszenciát akar beszerezni olcsón, forduljon Glück Henrik gyárához
Oradea-Mare (Nagyvárád)
Calea Vict. volt kolozsvári-u. 74. 1253

Nagymennyiségű lámpaáru, cseh táblaüveg, karlsbadi porcellán és Ditmár-féle lámpaáru érkezett.
DEUTSCH R.I.
üveg és porcellán nagykereskedés részvénytársaság
Oradea-Mare — Nagyvárád,
Str. Nicolae Jorga (volt Zöldia-utca) 4.
TELEFON 71.
Pontos és szolid kiszolgálás.

Enzweig Samu gyertyagyára
Cluj, Calea Regele Ferdinand 141
Telefon 4-84. 2897-I Telefon 4-84.

Minden kereskedőnek saját érdeke **mielőtt textilárut vásárol,** hogy felkeresse

Réger & Heimovits
céget, hova nagy tétel francia és olasz áru érkezett, Cluj, P. Mihaiu Viteazul (volt Széchenyi-tér) 12.

Breuer és Róna
nemzetközi szállítási és bizományi vállalat
ORADEA-MARE. Interurban telefon 5—55.

Szállít bármely országból egész Románia területére vagonteleket és darabárakat biztosítással. Olcsó díjtételek. Külön árúbiztosítási osztály

GRÜNWALD
Üvegcsiszolda, tükörárugyár és Épületüvegezési vállalata
Oradea-Mare, Str. Gerliczy-u. 16
tudatja, hogy tükörüvegszállítmánya megérkezett!
Készít mindenféle csiszolt butorüvegeket és tükröket, tükörök ujrakoncsolást Fintükrök I. II. III. rendű (1°/₁₆ coll) ládáknak. Épületüvegezés! Minden méretű valódi cseh táblaüvegek állandó nagy rak-tára. 1234

GIB GRUPUL DE INDUSTRII BUCURESTI GIB
Rhein
PEZSGÖ
"Rhein Royal"
"Rhein Very Dry"
Vezér ügynökség FINKELSTEIN FULOP 3 Calea Victoria BUKAREST

kedők egy kormányhoz intézendő memorandumban a helyzet való feltárása mellett kéri fogják a vámtarifa igazságos csökkentését, hogy legalább ezzel igyekezzen az állam némileg lehetővé tenni közszükségleti vegyületek importjának lehetőségét. A helyzet lényeges javulására mindaddig nincs kilátás, míg a lei nem emelkedik olyan magasra, hogy Románia ismét bekapcsolódhasson az intenzív nemzetközi kereskedelembe.

Az adóvallomásokat az okiráltságban még nem fejezték be. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztérium értesülése szerint a legtöbb megyében és városban az adóvallomások benyújtása majdnem befejezést nyert. Csak Bukarestben és néhány nagyobb centrumban megy a dolog nehezen. Azt hiszik, hogy január 20-ig itt is 50 százalékra emelkedik a benyújtott adóvallomások száma. A pénzügyminiszter most a vagyonadóról és a hadinyereségadóról szóló törvény módosításán dolgozik.

Román kereskedelmi konzulátus Hamburgban. Bukarestből jelentik, hogy a nemrég rendszeresített hamburgi román konzulátus megkezdte működését. Címe; Katharinenbrücke 1.

Valutapiac:

Páris, jan. 10. Bukarest 10-50, London 5086, Newyork 1201-50, Belgium —, Róma 52, Svájc 233, Prága 19-75, Berlin 615/16, Bécs —/16.

Prága, jan. 10. Dinár 75-50, márká 3547-50, leva 3835, svájci frank 1178, norvég kor. 984, dán kor. 1218-50, svéd kor. 1513-50, török líra —, líra 259, francia frank 503, font sterling 259, dollár 60-25, osztr. kor. 60-75, holland for. 2255-50, lengyel márká 180, magy. kor. 970.

Berlin, jan. 10. Bukarest —, Amsterdam —, Brüsszel —, Krisztiania —, Kopenhága —, Stockholm —, Helsingfors —, Róma 750, London 740, Newyork 175 25, Páris 1450, Zürich 3365, Madrid —, Bécs 610, Prága 286, Budapest 2780.

Zürich, jan. 10. Berlin 295, Amsterdam —, Newyork 517-50, London 2187, Páris 4290, Milánó 2230, Brüsszel —, Kopenhága —, Stockholm —, Krisztiania —, Madrid —, Buenosayres —, Prága 845, Budapest 85, Zágráb 175, Bukarest —, Varsó 17, Bécs 17, osztr. kor. —.

Budapest, jan. 10. Lei 493, Napoleon 2335, font sterling 2575, leva —, dollár 605, francia frank 498-50, márká 383, líra 2580, osztr. kor. 975, rubel 47, szokol 998, svájci frank 117, dinár 800, lengyel márká 2550.

Főszerkesztő: **Dr. FISCHER JÓZSEF**
Felelős szerkesztő: **MARTON ERNŐ**
Kiadó: **KADIMA** kiadóvállalat r.-t.

Szerkesztőség: Calea Reg. Ferdinand (volt Ferenc József-ut) 48 - Kiadóhivatal: Brassai-utca 10. sz. Fiókkiadóhivatalok: Nagyvárad, Deák F.-utca 9. Arad, Str. Alexandri 1.

Előfizetési ár havonként 30 lei
Egyes szám ára mindenütt 1 lei 50 bani
Hirdetéseket milliméteres díjszabás szerint veszi fel a kiadóhivatal

Au Bon Gout
Bárdos Jenő
párisi és bukaresti áruházak lerakatának farsangi újdonságai megérkeztek
Főtér 4.

Citrom, narancs
(téli csomagolásban)
mazzola, madula, mogyoró, füge, szardella, gyűrű, (ringli) érkezett
Léb Fivérekhez
Cluj-Kolozsvár. Telefon 4-71.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR
Román Opera

Péntek: Madame Butterfly.

Magyar Színház

Csütörtök: Carmen. (Kolbayval, Takácsal és Sugárral. Operahelyárakkal. Rendes napibérlet 79. szám C. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.)

Péntek: Naplemente. (Ujdonság, 2-odszor. Rendes helyárakkal. Elmaradt napibérlet pótlásaként: 77. szám A.)

Szombat d. u. 3-kor: Zsidónő. (Népszerű operaelőadás, olcsó helyárakkal. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.)

Szombat este fél 8-kor: I. Jávi mese. [Ujdonság, először.] II. Molière. [Emlékezés, írta és előadja: Janovics Jenő dr.] III. Tartuffe. [Ünnepi előadás Molière születésének 300-adik évfordulóján. Rendes helyárakkal. Napibérlet 80. szám D.]

Vasárnap d. u. 3-kor: Cseregyerekek [Operettujdonság, 16-odszor. Olcsó helyárak.]

Vasárnap este fél 8-kor: Denevér. [Operettreprez, másodszor: Léva, Kolbay, Kabdebó, Bálint és Ruvinszkyval. Rendes helyárakkal. Napibérlet 81. szám A.]

Hétfő: Sárga csikó. [Ünnepi előadás. Szentgyörgyi István tiszteletére. Rendes helyárakkal. Napibérlet 82. szám B.]

A műsorra tűzött előadások jegyei előre megválthatók a színház pénztáránál.

A színház iroda hirei:

Tartuffe — Molière emlékeztetőre. Háromszázadik évfordulója lesz szombaton Molière születésének. Az egész kulturvilág kegyelettel üli meg ezt a napot. A kolozsvári magyar színház, mely a Molière műveit már 120 év előtt műsorába iktatta, szintén kiveszi részét az ünnepből. Szombaton este díszelőadással áldoz a halhatatlan költő emlékének. Az est bevezetésül premierként előadják Szép Ernő briliáns, mélyhangulatu darabját, a Jávi mesét, utána Janovics Jenő dr. fogja méltatni a nap jelentőségét, végül pedig Molièrenek egyik legtekélyesebb alkotása, a Tartuffe fog színpadra lépni. — Tul a barátságban. Folytak már serényen a színpadi próbák Tárayné Molnár Margit új, izgalmas és érdekes drámájából, melynek Tul a barátságban a címe, főszerepeit pedig Poór Lili, Táray, Forgács és Mihályfi játsszák. — Pénteken: Naplemente. Pierre Wolff nagy sikert aratott szép darabja, a Naplemente pénteken este másodszor fog színpadra lépni az elmaradt 77 sz. A. bérlet pótlásaként, rendes helyárakkal. — Operaelőadás délután. A közönség igen kedvezően és hálásan fogadta az igazgatóságnak azt az elhatározását, hogy népszerű operaelőadást rendez olykor-olykor olcsó helyárakkal. Az első ilyen népszerű operaelőadás szombaton délután pont 3 órakor lesz. A Zsidónő fog színpadra lépni a pénztártal valóssággal ostromolják a jegyekért, olyan nagy az érdeklődés az előadás iránt.

Ha jó rum- és likőresszenciát akar beszerezni olcsón, forduljon Glüek Henrik gyárához
Oradea-Mare (Nagyvárad)
Calea Vict. volt kolozsvári-u. 74. 1253

Nagymennyiségű lámpaáru, cseh táblaüveg, karlsbad porcellán és Dittmár-féle lámpaáru érkezett.
DEUTSCH R.I.
üveg és porcellán nagykereskedés részvénytársaság
Oradea-Mare — Nagyvárad,
Str. Nicolae Jorga (volt Zöldia-utca) 4.
TELEFON 71.
Pontos és szolid kiszolgálás.

Enzweig Samu gyertyagyára
Cluj, Calea Regele Ferdinand 141
Telefon 4-84. 2897-1 Telefon 4-84.

Minden kereskedőnek saját érdeke **mielőtt textilárut vásárol,** hogy felkeresse

Réger & Heimovits
céget, hova nagy tétel francia és olasz áru érkezett, Cluj, P. Mihaiu Viteazul (volt Széchenyi-tér) 12.

Breuer és Róna
nemzetközi szállítási és bizományi vállalat
ORADEA-MARE. Interurban telefon 5-55.

Szállít bármely országból egész Románia területére vagontételeket és darabárakat biztosítással. Olcsó díjtételek. Külön árúbiztosítást osztály

GRÜNWALD
Üvegcsiszolda, tükörárugyár és Épületüvegezési vállalata
Oradea-Mare, Str. Gerliczy-u. 16
tudatja, hogy tükörüveg-szállítmánya megérkezett!
Készít mindenféle csiszolt butorüvegeket és tükröket, tükrök ujrakoncsorozást Fintükrök I. II. III. rendű (10/16 coll) ládákbán. Épületüvegezés! Minden méretű valódi cseh táblaüvegek állandó nagy rak-tára. 1234

A ROMÁN KIRÁLY UDVARI SZÁLLÍTÓJA
Rhein
PEZSGŐ
"Rhein Royal"
"Rhein Very Dry"
Vezér ügynökség FINKELSTEIN FULOP 3 Calea Victoria BUKAREST

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó ára 1 lel. Vastagabb betűvel 2 lel.
Legkisebb apróhirdetés ára 10 lel.

1904. évben alapított jó forgalmu textil divat-üzlet teljes berendezéssel, saját, modern lakóházzal előnyös feltételek mellett azonnal eladó. Cím a kiadóhivatalban. 3085-1

Angolból, franciából és németből oktatók, havi 70 leiert. Calea Victoriei (Kossuth L.-u.) 16.

Perfekt gyors és gépirót keres azonnali belépésre az Uj Kelet szerkesztősége. Jelenkezni lehet délelőtt 11-től délután 6-ig Calea Regele Ferdinand 48.

Jó karban levő íróasztalokat megvételre keresek. Cím a kiadóhivatalban.

Most leszerelt katonai borkereskedőseggé állást keres azonnali belépésre. Leveleket „leszerelt” jellege alatt a kiadóhivatalba kérek. 3089-1

Ródlit 3-4 személyest megvételre keres Chifor rendőrkapitány. 3092-1

Üzlethelyiségre az Az Avram Jancu-utca 3. szám alatt építendő házban, aki reflektálna, jelleme be „Részletesen” jellege alatt írásban a kiadóhivatalnál. 3091-1

Booskor, mosótalp, felsőbőr és szíjgyártóblank

Állandóan nagy készlet kiscsinnyben és nagyban, legolcsóbb árak mellett. — Vidéki megrendeléseket kis postacsomagokban is eszközölök. — Jelenlegi talp és booskor ára 65-70 lel. — **vagontételnél 5 százalék kedvezmény.**
SÁMSON BÖRGYÁR,
Gyufagyár-utca 1 — Gyors-áru raktárral szemben. — Telefon: gyár 3-86 - lakás 3-87 1278.

Ruhanemű, vászon és harisnya szükségletét legolcsóbban a

Gerő Zoltán

áruházában szerezheti be. Cluj, Hosszu-u.1.

FRANKEl EMANUEL és KLEIN SAMUEL
1283 kézműváru nagykereskedése

Cluj, Piata Vit. Mihailu (v. Széchi-tér) 34. Dick ház.

Gazeta Antreprenorilor

(Vállalkozók Lapja) közgazdasági hetilap. Nélkülföldi minden vállalkozónak és építőiparosoknak. Előfizetési ár 1 évre 120 lel. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj, Str. Mico 30. 3076-1

Szilágyi Eleonora R.-T.

Alánlja: Likör, rum különlegességeit. Elsőrendű pezsgőt és borait. 1210 Szesz nagyraktár.

Törött aranyat, ezüstöt, valamint briliáns köveket a legmagasabb árban vesz **GRÜNFELD** ékszerész, Calea Regele Ferdinand (Wesselényi-u.) 21. sz.

Gyermekjátékokot,

kötött-, rövidárut, porcellán, üveg és ajándéktárgyakat legolcsóbban

Eisenstädter Fülöp

és Társa cégnél

Strada Regina Maria (volt Deák Ferenc-utca) 13 sz. — vásárolhat 1274

Allandó nagy raktár

pamutszövőfonalakban

Szövőcérna, nyers és fehérített .. 8-32 sz.
Mulefonál fehérített 3-10 sz.
Hardwaterfonál, nyers és fehérített 6-32 sz.
Grohmann-féle fekete és piros szövőfonalak, festett szövőcérnák, matringos és gombolyagos kötőpamutfonalak

„Viktoria”

Váltóüzlet és kereskedelmi rt. **Timisoara,** IV. Str. Bratiana 8. Telefon 97. Sürgőny cím: Victoriabank.

LLOYD

az előkelő zsidóság találkozó helye. Bankettek, lakodalmak legjobb kivitelben és a legjutányosabb árban.

ORT. **ÉTTEREM**
כשר
Cluj, Mátyás kir.-u. és Unió-u. sarok

Husvételi liszt

örlése a **Bánati „Sarolta”** múmalomban

Rosenberg Adolf-nál
Merczifalván

január 15-én a temesvári és aradi orth. rabbik felügyelete alatt megkezdődik. — Liszt rendelést a legolcsóbb napi árban felvesszünk.

Bánati „Sarolta” Múmalom
Rosenberg Adolf
Merczifalva 3074-1

Miért fizet magas vámot

drága és gyengekülföldi cipők után amikor olcsó, tartós és elegáns cipőket vehet a maga, felesége és gyermekei számára is a clujji (kolozsvári) 1301

Rener Börgyár Rt. kifizető termékeiből.

Mindennemű hülés, csúz, rheuma egyedüli biztos gyógyszere a

„Rheuman”

Kapható az 3078-1

„Aesculap”

gyógyszertárban Campeni-Topánfalván

Kis üveg 12.— lel
Nagy üveg 22.— lel

Naponta postai szállítás!

1276

Megnyitottuk

WIENBEN

is Vollzeile 15 szám alatt internacionalis szállítási irodánkat. Vállalkozunk mindenféle export és import szállítási ügyek lebonyolítására Gyűjtőkocsi forgalom. Butorkocsikkal való szállítás. Fuvarlevelek felülvizsgálása és díjtöbbletek kiutalása, Központ: Cluj. Fiókok: Wien, Nagyvárád, Orsova. Kiszámlázások min-den határon. **DEUTSCH TESTVÉREK**

CUKORRA és CSOKOLÁDÉ raktár

LUSZTIG és NUSSBACHER Cal. Reg. Ferdinand 31.

Szállítunk póstán, utánvét mellett. 1277

Első Erdélyrészi Ékszerárugyár

CLUJ-KOLOZSVÁR, Str. Xenopol (Szappan-u. elején)

Állandóan raktáron tart saját készítményű láncot, gyűrűt karkötőt stb. Vállal minden e szakmába vágó munkák elkészítését, alakítását és javítását. Fogászati arany és forrasztó. Huzal és lemez arany- és ezüstben. Törmelékarany-beváltás.

2-13 TELEFON TELEFON 2-13

Erdélynek
legdusabban felszerelt
nagykereskedése

rövid-, nürnbergi-, diszmű-, játék-áru, iskola- és írószerek, lámpa, toalettszappan, evőeszköz, tükör, kefe, cipőkrém, lakat és egyéb a szakmához tartozó árucikkekben

Eladás csak nagyban!

Nussbaum Testvérek

Targu-Mures—Marosvásárhely

Telefon interurban 200.

Pászkagyuró és nyújtógép

jó karban, jutányosan eladó. Referenciákat ad

Dr. Jordán S.

főrabbi Szatmár 3087-1

Az új héber-nyomda és kiadó-vállalatnál megjelent:

נייע „הברמל” ערשיענען

פאן הרב הגאון מלבי”ם זצ”ל וועל-כעס ענטהאלט באורי שמות הנרדפים, פעלים ומלים, וחוקי ההגיון, אין נייער אויפלאגע „תרכות אויסנאבע” ערשיע-נען איזט, 380 זייטען שטארק, פרייז פער שטיק געהעפטעט 150 לעי פראכט-באנד 180 לעי.

עס איזט אויך ערשיענען ספר „רבדי שלמה” דרשים על התורה, מהרב הגאון שלמה מעהר אבדק”ק בראיובוב 200 זייטען שטארק, פרייז געהעפטעט 75 לעי פראכטבאנד 100 לעי.

בייא בעשטעלונגען ווירד געבעטען, אננאבע איינענדען צו וואלען, רעכט נאכנאדמע.

בעשטעלונגען זינד צו ריכטען דירעקט טייט. פראטעסטיטאס יידישע שצטיילונג „קויטמאק” קלונש, קאלעל דארטאכטילור ט” 16 אדער דורך דען „אוי קלעט”

עס ווירד אויך אין אונזערע בוכ-בינדעריי זאממליכע פראכטבאנד פיר ש”ס וויא אויך געשעפטס-ביכער אויפ-גענאמען.

וויעדער פערקויפער ערהאלטען ראבאט. Az eddig megjelent és ezután megjelenendő kiadványaink kaphatók: a „Safruth” könyvkereskedésében. — Cluj, Szép-utca 1.